

ದಾಂಪತ್ಯ ಸಮರಸ

ಮಂಜುಳ ಎಂ.ಕೆ.

ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಕುಣಿಗಲ್.

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18816730>

ABSTRACT:

ದುಗ್ಗೇನಹಳ್ಳಿ ಸಿದ್ದೇಶ ಅವರ 'ಗುರುವಿನ ಜೋಳಿಗೆ' ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿನ ಆಯ್ದ ಕವಿತೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದಾಂಪತ್ಯದ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪತ್ನಿಯನ್ನು 'ಸಖಿ' ಎಂದು ಗೌರವಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಂಬೋಧಿಸುವ ಈ ಕವನಗಳು, ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿಯ ನಡುವಿನ ಪ್ರೀತಿ, ತ್ಯಾಗ, ನಿರಹಂಕಾರ ಹಾಗೂ ಸಹನಾಶೀಲತೆಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಇಂದಿನ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಸಾಂತ್ವನ ನೀಡುವಂತಹ ಚಿಕಿತ್ಸಕ ಗುಣ ಈ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿದೆ. 'ಮಾಘಮಾಸ', 'ಸಖಿಯ ಹಾಡು', 'ಜೊತೆಗಾತಿ' ಮುಂತಾದ ಕವನಗಳನ್ನು ಕುವೆಂಪು, ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ, ಕೆ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ಅವರ ಕಾವ್ಯಮಾದರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ದಾಂಪತ್ಯವೆಂದರೆ ಕೇವಲ ವಿವಾಹದ ಬಂಧವಲ್ಲ, ಅದು ಪರಸ್ಪರ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಬೆಸೆಯುವ ಸಮರಸದ ಬದುಕು ಎಂಬ ಉದಾತ್ತ ಆಶಯವನ್ನು ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯ ಮೂಲಕ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮಂಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

KEYWORDS:

ದಾಂಪತ್ಯ ಸಮರಸ, ಗುರುವಿನ ಜೋಳಿಗೆ, ದುಗ್ಗೇನಹಳ್ಳಿ ಸಿದ್ದೇಶ, ಕಾವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ, ಸತಿ-ಪತಿ ಪ್ರೇಮ.

ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ, ಕೊರಟಗೆರೆ ತಾ|| ಹೊಳವನಹಳ್ಳಿ ಹೋಬಳಿ, ದುಗ್ಗೇನಹಳ್ಳಿಯ ರೈತಾಪಿ ಕುಟುಂಬದ ಜಯರಾಮಯ್ಯ ಲಲಿತಮ್ಮನವರ ಮಗನಾಗಿ ದುಗ್ಗೇನಹಳ್ಳಿ ಸಿದ್ದೇಶ 1987 ಮಾರ್ಚ್ 03 ರಂದು ಜನಿಸಿದರು. ಹುಟ್ಟೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಕೊರಟಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣ ತುಮಕೂರಿನ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಬಿ.ಇಡಿ ಪದವಿ ಹಾಗೂ ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪನ ತತ್ವಪದ ಆಲಿಸುತ್ತಾ ಬೆಳೆದ ಅವರಿಗೆ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಡಾ. ಎಸ್ ನಟರಾಜ ಬೂದಾಳು ಅವರಿಂದ ದೊರೆಯಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂತಕವಿ ಕನಕದಾಸ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರವು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಹತ್ವದ ಯೋಜನೆ 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಮಗ್ರ

ತತ್ವಪದಗಳ ಜನಪ್ರಿಯ ಮಾಲೆ' ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ತಜ್ಞರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ನಾಡಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ ಕಾಲೇಜು, ತುಮಕೂರು ಅಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಾವ್ಯ, ಕತೆ, ವಚನ ವಿಮರ್ಶೆ ಮೀಮಾಂಸೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಅವರು 'ಹಸಿ ಮಣ್ಣಿನ ಹಾಡು' 'ನುಡಿವ ಹಂಸ' ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು, ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿ 'ದೇಸಿ ಕಥನಗಳು', ಸೀಳುದಾರಿಯ ಸಂಕಥನಗಳು 'ಅಳಿಲು ಬಿಳಲು', 'ನಲದ ಕಣ್ಣುಗಳು' ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನಗಳ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯ-ರಾಷ್ಟ್ರ-ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಅವರ ಬಿಡಿ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ 'ಗುರುವಿನ ಜೋಳಿಗೆ' ಎಂಬ ಕವನ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ದಾಂಪತ್ಯ ಎಂದರೆ ಕಷ್ಟ-ಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದು ಎಂಬ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಕೃತಿಯ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿದೆ- "ಗಂಡು, ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಸ್ನೇಹದ ಬಾಳಿಗೆ, ಮದುವೆಗೆ, ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ-ಎಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮುಖಗಳು ಬಂದಾವೆಂದು ಹೇಳಲು ಬಂದೀತೆ? ಒಮ್ಮೆ-ಪ್ರೇಮದಿಂದಲೋ, ಒಲುಮೆಯಿಂದಲೋ, ಸಂಪ್ರದಾಯದಿಂದಲೋ-ವಿವಾಹದ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದವರು, ಅದನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಅದು ಅಧಿಕಾರ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಬಲವಂತಗಳಿಂದ ನಡೆಯುವಂತಹದೂ ಅಲ್ಲ. ಬದಲು ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರಿಬ್ಬರ ತ್ಯಾಗ, ಪ್ರೇಮ ಸಹನೆಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಹೊಂದಿದೆ. ಮನಸ್ಸು ಒಡೆಯಲು ದಾಂಪತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಅನಿವಾರ್ಯವೇ ಆದಲ್ಲಿ ಒಡೆದು ಬೇರಾದರೂ ಅಪರಾಧವಿಲ್ಲ. ಅನೇಕರಿಗೆ ಹಿತವೂ ಆದೀತು; ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ-ಒಡೆಯದಂತೆ ಕಾಪಾಡಬೇಕು - ಎಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಅಷ್ಟೇ ಅವಶ್ಯಕ. ಒಡಕಿನ ಕಾರಣವನ್ನು ತಾವು ತಾವೇ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು" (ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರು, ಡಾ. ಕೆ. ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ, ಇತ್ತೀಚಿನ ಮುದ್ರಣ ಮಾರ್ಚ್ 2010, ಪ್ರಕಾಶಕರು-ಎಸ್.ಬಿಎಸ್. ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟರ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು ಮುನ್ನುಡಿ).

ಈ ಮೇಲಿನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಸಮಂಜಸವಾಗುವಂತೆ ಯುವ ಕವಿ ಶ್ರೀಯುತ ಸಿದ್ದೇಶ ಅವರ ಪ್ರೀತಿ ಪೂರ್ವಕವಾದ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಕವಿತೆಗಳಾಗಿ 'ಮಾಘಮಾಸ' 'ಸಖಿಯ ಹಾಡು' 'ಸಖಿ ಪ್ರೇಮ' 'ಜೊತೆಗಾತಿ' 'ಹೂವು ಮತ್ತು ದುಂಬಿ' 'ಶಿವಶಿವ' ಹಾಗೂ 'ಮನ ಸಂಪನ್ನೆ' ಅರಳಿವೆ.

ಕವನಗಳು ಸರಳ, ಸುಲಭ ಗ್ರಾಹ್ಯ ಮತ್ತು ಸುಲಲಿತವಾಗಿವೆ. ಕವಿಯ ಜೀವನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಂತಿವೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕುವೆಂಪು ಹಾಗೂ ಬೇಂದ್ರೆ ಕವಿಗಳ

ಕವನಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸುವಂತಿವೆ.

‘ಮಾಘಮಾಸ’-

ಸಖಿ
 ಮಾಘಿಯ ಚಳಿ
 ಮೈ ಕೊರೆಯುತ್ತಿದೆ
 ನಿನ್ನ ಎದೆಯ ಗೂಡಲ್ಲಿ
 ಸ್ವಲ್ಪ ತಾವು ಕೊಡು
 ಗುಬ್ಬಿಯಂತೆ ಕೂತು ಬಿಡುವೆ
 ಈ ಮಾಘಿಯ ಚಳಿಗೆ
 ಸಕಲ ಚರಾಚರ ಜೀವಿಗಳು
 ಕಾಮ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ
 ಸಂಭ್ರಮಿಸುವ ಸಂಕ್ರಮಣ ಕಾಲವಿದು
 ಈ ಮಾಘಿಯ ಚಳಿಯಲ್ಲಿ
 ಮೌನಕ್ಕೆ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ
 ಪ್ರಣಯಕಷ್ಟ
 ವಿರಹವು ಸೋತು
 ಕಾಲು ಹಿಡಿದಿದೆ
 ಜಗದ ತುಂಬಾ
 ಪ್ರೇಮದ ಜೋಗುಳ
 ಬರೆದ ಮಾಘ ಮಾಸ ಕೂಡ
 ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಒಬ್ಬ ಪ್ರೇಮಿ.

(ಗುರುವಿನ ಜೋಳಿಗೆ, ದುಗ್ಗೇನಹಳ್ಳಿ ಸಿದ್ದೇಶ, ಪ್ರಮುದ್ರಣ 2025, ಪ್ರಕಾಶಕರು ಜಯಮಂಗಲಿ
 ಪ್ರಕಾಶನ, ತುಮಕೂರು)

ಕವನದ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ದಾಂಪತ್ಯದ ಪ್ರಣಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಮೆಯಂತಿದೆ. ಸತಿಯನ್ನು ಬೇಂದ್ರೆಯವರಂತೆ “ಸಖಿ! ನಮ್ಮ ಸಖ್ಯದ ಆಖ್ಯಾನ ಕಟು-ಮಧುರ...” (ಸಖೀಗೀತ, ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ-1940, ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಜಿ.ವಿ. ಜೋಷಿ, ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ ಧಾರವಾಡ. ಪುಟ-65) ಸತಿಯನ್ನು ಸಖಿ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿರುವುದು ಸುವಿಶೇಷವಾದ ಗೌರವ ಸೂಚಕವಾಗಿದೆ. ಅಧಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ ಕೊರತೆ, ಅಧ್ಯೈಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೋಲು, ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕೋಟುರ್ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೋಗಿ ಹಲವು ತೆರೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಅಂತಹ ವಿರಹ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಮದ್ದು ನೀಡುವಂತೆ ಕವನವು ಚಿಕಿತ್ಸಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ‘ಗುಬ್ಬಿಯಂತೆ ಕೂತು ಬಿಡುವೆ’-ಸಾಲು ಪತಿಯ ನಿರಹಂಕಾರದ ಮನವಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. “ಸಂಭ್ರಮಿಸುವ ಸಂಕ್ರಮಣ ಕಾಲವಿದು, ಪ್ರಣಯಕಷ್ಟ ವಿರಹವು ಸೋತು, ಕಾಲು ಹಿಡಿದಿದೆ”, ಜಗದ ತುಂಬಾ, ಪ್ರೇಮದ ಜೋಗುಳ”-ಸಾಲುಗಳು ಸತಿ-ಪತಿಯರಲ್ಲರೂ ಹೀಗೆಯೇ ಬದುಕಲಿ ಎಂದು ಆಶಿಸುತ್ತಿವೆ.

‘ಸಖಿಯ ಹಾಡು’

ಸಖಿ ನನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು!
 ನಿನ್ನ ಎದೆಗೆ ಆತುಕೊ
 ನಿನ್ನ ಹೃದಯ ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವ
 ಕವಿತೆ ಕೇಳಬೇಕು
 ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು
 ಹಾಗೆ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಆತುಕೊ
 ನೀನು ಕಟ್ಟಿರುವ
 ಕವಿತೆ ಹಾಡಾಗುತ್ತಿದೆ
 ಹಾಗೆ ಇರು
 ನಿನ್ನ ಕವಿತೆ ಕೇಳಿ
 ಚಿಟ್ಟಿಯಾಗಿ ರೂಪಾಂತರ
 ಹೊಂದುತ್ತಿರುವೆ
 ಎಷ್ಟು ಚೆಂದದ ಹಾಡು
 ನಾನು ಹೇತೆ ನೀನು ಬೆಳಕು
 ಹಾಗೆ ಮುಂದುವರಿಸು
 ಮತ್ತೆರಡು ಸಾಲು
 ಲೋಕಕ್ಕೂ ತಿಳಿಯಲಿ ಹೇಳಬಿಡು
 ನಿನ್ನ ಒಲವು ಎಷ್ಟು ಚೆಂದ
 ನಿನ್ನ ತಬ್ಬದಷ್ಟು ಶ್ರೀಗಂಧ.

ಪತಿಯು, ಸತಿಯ ಹೃದಯ ನುಡಿಯುವುದನ್ನು ಕೇಳುವ ಒಳಮನಸ್ಸಿರುವುದು
 ಆತನ ಅಂತರಂಗದ ಸಾತ್ವಿಕ ಪ್ರೀತಿಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ. ಕವಿತೆಯನ್ನು ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾದ
 ಹಾಡಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪರಿ ಅದ್ಭುತವಾಗಿದೆ. ರೂಪಾಂತರ ಕ್ರಿಯೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ.
 ದಾಂಪತ್ಯದ ಬೆಳಕು-ಅರಿವು, ಜ್ಞಾನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿದೆ. ಲೋಕವೆ ಒಲವಿನ
 ಚೆಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಘಮವನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪಸರಿಸಲಿ ಎಂಬ
 ಭಾವನೆಯಿದೆ.

‘ಸಖಿಪ್ರೇಮ’

ಸಖಿ
 ಇಂದು ಹೊಸ ವರ್ಷವಂತೆ
 ನಕ್ಕ ನಕ್ಕ ಸಾಕಾಯಿತು
 ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ
 ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ
 ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬದಲಾವಣೆಯಿಲ್ಲ
 ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಹೊಸತನ
 ನೀನು ನಗಬೇಡ, ಮತ್ತೆ ನಗಬೇಡ
 ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ
 ಅನುಮಾನಬೇಡ
 ನಿನಗೆ ಅನುಮಾನವಿದ್ದರೆ

ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರನ್ನ ಕೇಳು
ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಕೂತ ಋಷಿಯಂತಿರುತ್ತೇನೆ
ಕುದುರೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಮುಖವಾಡದ ರೀತಿ
ಅತ್ತ, ಇತ್ತ, ಸುತ್ತ ನೋಡದೆ
ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಊರ್ಮಿಳೆ ನೆನಪಂತೆ
ನಿನ್ನ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತೇನೆ
ಜನಪದ ತ್ರಿಪದಿಯಲ್ಲಿ -

“ಅಂಗೀಯ ಮ್ಯಾಲಂಗಿ ಭಂದೇನೋ ನನರಾಯಾ|
ರಂಬಿ ಮ್ಯಾಲ ರಂಬಿ ಪ್ರತಿ ರಂಬಿ ಬಂದರ|
ಭಂದೇನೋ ರಾಯ ಮನಿಯಾಗ ||

(ಗರತಿಯ ಹಾಡು, ಸಂಗ್ರಾಹಕರು: ಹಲಸಂಗಿಯ ಗೆಳೆಯರು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ
ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, 1990, ಪುಟ-79) ಎಂದು ನವಿರಾಗಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ.

ಕವನ ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ದೃಢಚಿತ್ತ ಮನಸ್ಸು ಹಾಗೂ ಏಕ
ಪತಿ-ಪತ್ನಿ ನಿಷ್ಠೆ-ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವೆಂದು ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ.

‘ಜೊತೆಗಾತಿ’

ಸಖಿ

ನಿನ್ನ ಮುಗುಳ್ಳು ಒಂದೇ ಸಾಕು
ನಿರ್ಜೀವಕ್ಕೂ ಜೀವ ಬರಲು
ನಿನ್ನ ಕುಡಿನೋಟ ಒಂದೇ ಸಾಕು
ಮೊಗ್ಗು ಹೂವಾಗಲು
ನಿನ್ನ ಸ್ಪರ್ಶ ಒಂದೇ ಸಾಕು
ಕಲ್ಲಿಗೂ ರೂಪ ಬರಲು
ನಿನ್ನ ಮುದ್ದು ಮುಖ ಸಾಕು
ನೂರು ನೋವು ಮರೆಯಲು
ನೀ ಜೊತೆಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು
ಬದುಕು ಬಂಗಾರವಾಗಲು

ಕವನದ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಲುಗಳು ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನದ ಚೈತನ್ಯ, ಸಹಜತೆ,
ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ ನಲಿವು ಹಾಗೂ ಸುವರ್ಣ ಬದುಕಿನ ಸ್ವರೂಪಗಳಾಗಿ ರೂಪು
ತಳೆದಿವೆ.

‘ಹೂವು ಮತ್ತು ದುಂಬಿ’

ಸಖಿ

ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ದೃಷ್ಟಿಯೇ ತಾಕೀತು
ಮರೆ ಮಾಡಿಬಿಡು
ನಿನ್ನ ಮುದ್ದು ಮುಖವನ್ನ
ನಿನ್ನ ಹುಸಿ ಮುನಿಸು
ತಿಳಿಯದ ದಡ್ಡನಲ್ಲ
ನಕ್ಕು ಬಿಡು ಒಮ್ಮೆ

ನಾನು ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಕಾವಿನಲ್ಲಿರುವೆ
ಜಗದ ಚಿಂತೆ ಬಿಡು
ಪ್ರೇಮವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನಿಲ್ಲ
ನೀನು ಹೂವು
ನಾನು ದುಂಬಿ
ಮಧುವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ

ಕವನ ಪ್ರೀತಿಯ ಅಗಾಧತೆ, ಸತಿಯ ಹುಸಿ ಮುನಿಸು ಹಾಗೂ ಹೂವು-
ದುಂಬಿಗಳ ಸಮಾಗಮ ಜೇನಾಗುವಂತೆ ದಾಂಪತ್ಯದ ಮಧು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ ಎಂಬುದನ್ನು
ಮನಗಾಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕವನದಲ್ಲಿ ಸಖಿಯ ಮುನಿಸು ಕಾಣುವಂತೆ ಕೆ.ಎಸ್.
ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ಅವರ 'ಹೆಂಡತಿಯ ಕಾಗದ' ಕವನದಲ್ಲಿ ಸಖಿನ ಮುನಿಸಿದೆ "...ಕಣ್ಣು
ಮರೆಯಾದಾಗ ಹೂವೆಲ್ಲ ಹಾವೆಂದು ಬಿರುನುಡಿಯ ನಾಡುವುದು ನಿಮಗೆ ತರವೇ?...
ಬಂದು ಬಿಡುವೆನು ಬೇಗ ಮುನಿಯದಿರಿ ಕೊರಗದಿರಿ ಚುಚ್ಚದಿರಿ ಮೊನೆಯಾದ
ಮಾತನೆಸೆದು".

ಸಖಿ-ಸಖಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಮುನಿಸನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಯನ್ನು ಬಹಳ
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮೃದುತ್ವದಲ್ಲಿ ಮನಕರಗುವಂತೆ ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

“ಶಿವೆ ಶಿವ”

ಸಖಿ
ನಿನ್ನ ನೆನಪುಗಳೆ ಹಾಗೆ
ಮಳೆಯಂತೆ ತೋಯುತ್ತವೆ
ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳೆ ಹಾಗೆ
ತಂಗಾಳಿಯಂತೆ ತಂಪೆರೆಯುತ್ತವೆ
ನಿನ್ನ ಕುಡಿನೋಟವೆ ಹಾಗೆ
ಕತ್ತಲೆಗೆ ಬೆಳಕಾಗುತ್ತವೆ.
ನಿನ್ನ ಮುಖವೆ ಹಾಗೆ
ಗರಿ ಬಿಚ್ಚಿದ ನವಿಲಿನಂತೆ
ನಿನ್ನ ನನ್ನ ಸೇರುವಿಕೆಯೇ ಹಾಗೆ
ಶಿವೆ ಶಿವ ಸೇರಿದಂತೆ.

ಕವನದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವ-ಎಂದರೆ ಮಂಗಳಕರ, ಸಂತೋಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.
ಇವೆಲ್ಲವೂ ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು. ಹಾಗೆಯೇ
ಮಳೆ, ತಂಗಾಳಿ, ಬೆಳಕು, ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಗಮ-ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ
ಬಲಗಳಾಗಿ ಬದುಕನ್ನು ಸುಂದರಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಕುವೆಂಪು ಅವರ

“ದಂಪತಿ”

... ಎರಡು ಹೆಸರೊಂದೆ ಉಸಿರು

ನಾನು ಪತಿ, ನೀನು ಸತಿ

ಒಂದೆ ದಂಪತಿ

(ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯ, ಕುವೆಂಪು, ಸಂಪಾದಕ- ಡಾ. ಕೆ.ಸಿ. ಶಿವಾರೆಡ್ಡಿ, ಸಂಪುಟ-2 ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ. ಪುಟ-26)

ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತವೆ.

“ಮನಸಂಪನ್ನೆ”

ಸಖಿ

ನೀನು ಕದ್ದು ಮುಚ್ಚಿ ನೋಡಿದರೂ
ಅಥವಾ

ನೇರವಾಗಿ ನೋಡಿದರು ಅಷ್ಟೆ

ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿರುವ

ಪ್ರೀತಿ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ

ನಾನು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಧ್ಯಾನಿಸುವಾಗ

ನನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ

ನೀನು ನುಸುಳಿ ಹೋಗಿದ್ದು

ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ

ನನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ

ಪ್ರೀತಿ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆ

ಪ್ರೀತಿಯ ಭಿತ್ತಿ

ಪ್ರೀತಿಯೇ ಬೆಳೆದು

ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೇ ಹಂಚಿರುವ

ಈ ಜೀವ ಪ್ರೀತಿಯದು

ಕೆಡಕನ್ನು ತುಂಬಿ

ಕೆಡಕನ್ನೇ ಮಾಡುವ

ಕೊಳಕಮಂಡಲ ಹಾವಿನಂತವರಿಗೂ

ಪ್ರೀತಿಯೇ ಹಂಚುವ

ಶರಣ ನಾನು.

ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯೇ ಜೀವಾಳವಾಗಿದೆ. ಪ್ರೀತಿ ಎಂದರೆ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಒಬ್ಬರು
(ಸತಿ-ಪತಿ) ಬಿಟ್ಟಿರಲಾರದ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಿತಿ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಬಹುದು ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರ
'ಮನದನ್ನೆ' ಕವನವನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಕವನಗಳು ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಮರಸ ಬದುಕಿಗೆ ದುಃಖ, ಭಿನ್ನತೆಗಳು,
ಮನಸ್ತಾಪಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕುವೆಂಪು ಅವರ -

“ಜೇನಾಗುವಾ”

ನಾ ನಿನಗೆ ನೀನಿನಗೆ ಜೇನಾಗುವಾ

ರಸ ದೇವ ಗಂಗೆಯಲಿ ಮೀನಾಗುವ

ಹೂವಾಗುವಾ ಹಣ್ಣಾಗುವಾ
ಪ್ರತಿರೂಪಿ ಭಗವತಿಗೆ ಮುಡಿಪಾಗುವಾ”
(ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯ, ಕುವೆಂಪು, ಸಂಪಾದಕ- ಡಾ. ಕೆ.ಸಿ. ಶಿವಾರೆಡ್ಡಿ, ಸಂಪುಟ-1 ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ. ಪುಟ-917)

ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರ-

“ರಸವೆ ಜನನ
ವಿರಸ ಮರಣ
ಸಮರಸವೇ ಜೀವನ”.

ಹಾಗೂ ಸಿದ್ಧೇಶ್ ಅವರ ಕವನಗಳು ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನದ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಹಲಸಂಗಿಯ ಗೆಳೆಯರು (ಸಂಗ್ರಾಹಕರು), (1990), ಗರತಿಯ ಹಾಡು, ಧಾರವಾಡ: ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ.
2. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ಕೆ.ಎಸ್., (2007), ಮೈಸೂರುಮಲ್ಲಿಗೆ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರ್ಡ್ ಪೇಸ್.
3. ಚೆನ್ನಯ್ಯ ಎಚ್.ಎಂ. ಮತ್ತು ಇತರರು (ಸಂ), (2004), ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ, ಮೈಸೂರು: ಪ್ರಸಾರಾಂಗ (ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ).
4. ಅಶೋಕ ಟಿ.ಪಿ., (1991), ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭ, ಸಾಗರ: ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ.
5. ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ, (1962), ಯುಗಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶನ, ಧಾರವಾಡ: ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ.

Funding:

This study was not funded by any grant.

Conflict of interest:

The Authors have no conflict of interest to declare that they are relevant to the content of this article.

About the License:

© The Authors 2024. The text of this article is open access and licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.